Mekânsal Verilerin Haritalara Aktarılması

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Mekânsal veri:** Bir özelliğin nerede olduğunu (konumunu) belirten veridir (bir okulun yeri, bir yolun güzergâhı). **Mekânsal olmayan veri** ise konumu bilinen o özellik hakkındaki tanıtıcı bilgilerdir (okulun öğrenci sayısı, yolun adı, şerit sayısı).
- **Üç temel sembol (vektör veri):** Şekli ve sınırları küçük olan unsurlar **nokta** (okul, ev, durak, eczane), uzunluğu belirgin unsurlar **çizgi** (yol, akarsu, demir yolu, sınır), belirli bir yüzölçümü kaplayan unsurlar **alan** (göl, orman, park, tarla) ile gösterilir.
- **Ölçeğe göre sembol:** Aynı unsur küçük ölçekli haritada nokta, büyük ölçekli haritada alan olarak gösterilebilir (ör. bir şehir). Sembol seçimi haritanın amacına ve ölçeğine bağlıdır.
- **Harita oluşturma adımları:** Amacı belirleme → amaca uygun mekânsal verileri toplama (dijital harita, uydu görüntüsü, arazi gözlemi) → verileri nokta, çizgi, alan sembollerine göre sınıflandırma → harita unsurlarını (başlık, ölçek, yön oku, açıklama/lejant) ekleyerek haritayı çizme → karşılaştırıp güncelleme.
- **Ölçek:** Haritadaki uzunluğun gerçek uzunluğa oranıdır. 1/25.000 ölçekli bir haritada 1 cm, gerçekte 25.000 cm = 250 m'ye karşılık gelir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki mekânsal unsurların haritada hangi sembolle (nokta, çizgi, alan) gösterilmesi uygundur?
a) Eczane b) Akarsu c) Orman d) Otobüs durağı e) Kara yolu f) Göl

2 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Bir okulun konumu mekânsal veridir.
( ) Bir okulun öğrenci sayısı mekânsal olmayan veridir.
( ) Göller haritalarda genellikle çizgi sembolüyle gösterilir.
( ) Haritanın amacı belirlenmeden veri toplamak en doğru yoldur.

3 Aşağıdakilerden hangisi **mekânsal olmayan** bir veridir?

A) Hastanenin bulunduğu nokta
B) Bir yolun güzergâhı
C) Bir gölün kıyı çizgisi
D) Bir parkın sınırları
E) Bir hastanedeki yatak sayısı

4 Kurgusal Yeşiltepe Mahallesi'nin krokisinde nokta, çizgi ve alan sembolleriyle gösterilen unsurları ayrı ayrı yazınız.

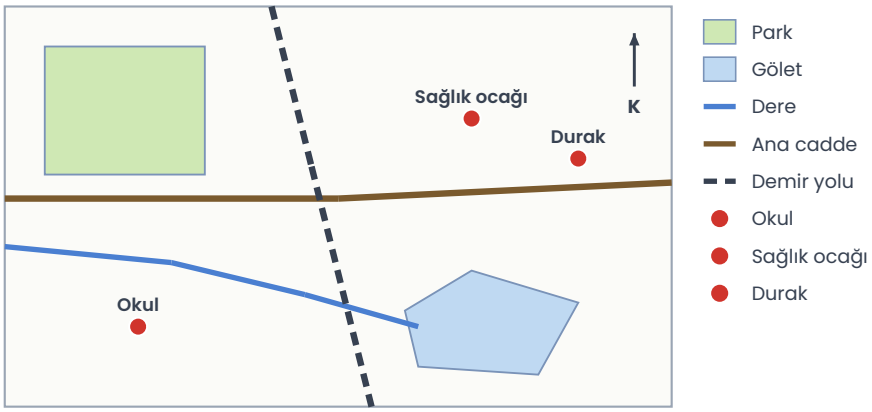

5 Haritada bir akarsuyun güzergâhını göstermek için en uygun sembol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nokta B) Çizgi C) Alan D) Sütun E) Daire dilimi

6 Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

a) Haritada unsurların hangi sembolle gösterildiğini açıklayan bölüme ..... denir.

b) Haritadaki uzunluğun gerçek uzunluğa oranına ..... denir.

c) Nokta, çizgi ve alan sembolleriyle tutulan verilere ..... veri denir.

7 Aşağıdakilerden hangisi bir haritada bulunması gereken temel unsurlardan biri **değildir**?

A) Başlık
B) Ölçek
C) Yön oku
D) Haritayı çizen kişinin fotoğrafı
E) Açıklama (lejant)

8 Numaralarla gösterilen unsurlardan hangisi **alan** sembolüyle gösterilmiştir?

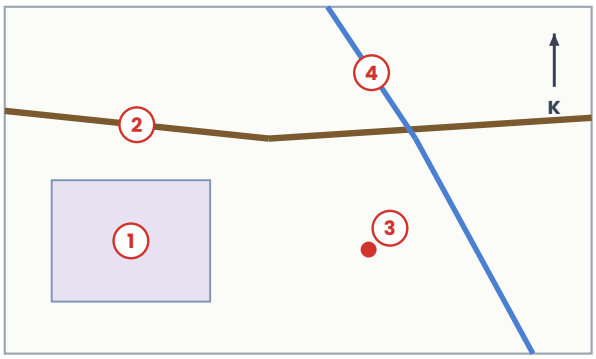

A) 2 B) 3 C) 4 D) 2 ve 4 E) 1

9 Harita oluşturmanın **ilk** adımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haritanın amacını belirlemek
B) Sembolleri renklendirmek
C) Haritayı diğer gruplarla karşılaştırmak
D) Başlığı yazmak
E) Haritayı yazdırmak

10 1/25.000 ölçekli bir haritada iki durak arası 6 cm ölçülmüştür. İki durak arasındaki gerçek uzaklık kaç metredir?

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Bir şehrin, dünya haritasında nokta, şehir planında ise alan sembolüyle gösterilmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haritaların ölçeklerinin farklı olması
B) Şehrin nüfusunun değişmesi
C) Şehrin yer değiştirmesi
D) Haritanın renkli basılması
E) Şehrin kıyıda olması

12 Tabloda bir ilçeye ait veriler verilmiştir. Her veriyi "mekânsal" ya da "mekânsal olmayan" olarak sınıflandırınız.

Veri	Tür
Köylerin haritadaki yerleri	?
Köylerin nüfus miktarları	?
Barajın kıyı çizgisi	?
Barajın su tutma kapasitesi	?

13 Yeşiltepe Mahallesi krokisiyle ilgili
I. Demir yolu ile ana cadde kesişmektedir.
II. Dere gölete ulaşmaktadır.
III. Okul, ana caddenin kuzeyindedir.
yargılarından hangileri doğrudur?

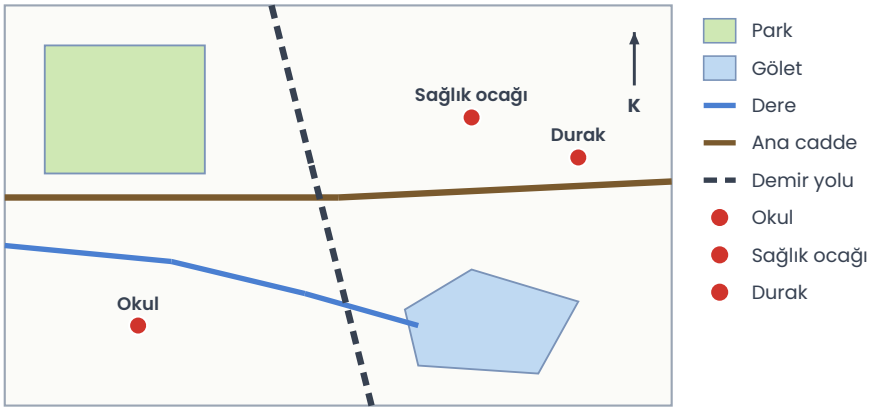

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

14 Bir öğrenci grubu "mahallemizdeki çocuk oyun alanlarına erişim" konulu bir harita hazırlayacaktır. Aşağıdaki verilerden hangisi bu amaç için **en az** gereklidir?

A) Oyun parklarının yerleri
B) Sokaklar ve yaya yolları
C) Okulların ve konut alanlarının yerleri
D) Mahalledeki kafelerin menüleri
E) Trafiğin yoğun olduğu caddeler

15 1/5.000 ölçekli bir imar planında 400 m uzunluğundaki bir cadde kaç cm uzunlukta çizilir?

16 Harita oluşturma adımları karışık verilmiştir:
I. Verileri nokta, çizgi, alan sembollerine göre sınıflandırma
II. Haritanın amacını belirleme
III. Haritayı diğer çalışmalarla karşılaştırıp güncelleme
IV. Amaca uygun mekânsal verileri toplama
V. Harita unsurlarını ekleyerek haritayı çizme
Doğru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

A) II – IV – I – V – III
B) IV – II – I – III – V
C) II – I – IV – V – III
D) I – II – IV – V – III
E) II – IV – V – I – III

17 Aynı alana ait "Toprak türleri" haritasında hangi sembol türünün kullanılması beklenir?

A) Nokta B) Çizgi C) Yalnızca yön oku D) Yalnızca ölçek E) Alan

18 Bir ulaşım haritasında demir yolu istasyonları ile demir yolu hattı için sırasıyla hangi semboller kullanılmalıdır?

A) Çizgi – nokta
B) Nokta – çizgi
C) Alan – alan
D) Alan – nokta
E) Nokta – alan

19 Şekildeki veri katmanlarından hangileri nokta, hangileri çizgi, hangileri alan sembolüyle tutulur?

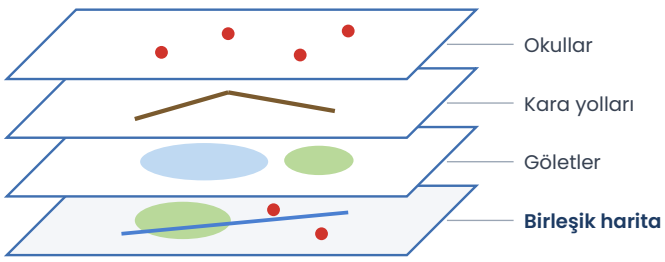

20 Yeşiltepe Mahallesi krokisinde **mekânsal olmayan** bir veri eklenmek istenirse aşağıdakilerden hangisi uygun olur?

A) Okulun krokideki yeri
B) Sağlık ocağının hizmet saatleri
C) Derenin güzergâhı
D) Parkın sınırı
E) Gölet kıyısı

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir öğrencinin hazırladığı "Havza Topoğrafya Haritası" için kontrol listesi aşağıdadır:
I. Akarsular ve göletler aynı sembolle gösterilmiştir.
II. Yerleşmeler nokta sembolüyle gösterilmiştir.
III. Ulaşım yolları alan sembolüyle gösterilmiştir.
Bu maddelerden hangileri sembol kullanımında **hata** içerir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

22 Bir belediye, taşkın riski haritası hazırlamak için dere yatakları, yükselti verisi, geçmiş taşkın noktaları ve konut alanlarını topluyor. Geçmiş taşkın noktaları haritaya **nokta** olarak işlenirse aşağıdakilerden hangisi yapılabilir?

A) Taşkınların tarihleri silinmiş olur.
B) Derelerin uzunluğu ölçülemez hâle gelir.
C) Konut alanları haritadan kaybolur.
D) Yükselti verisine gerek kalmaz.
E) Taşkınların hangi kesimlerde yoğunlaştığı görülebilir.

23 Yeşiltepe Mahallesi'ne yeni bir otobüs hattı planlanacaktır. Hattın geçeceği güzergâh ve durakları haritaya işlerken hangi sembolleri kullanırsınız? Hat güzergâhının seçiminde krokideki hangi unsurları dikkate alırsınız?

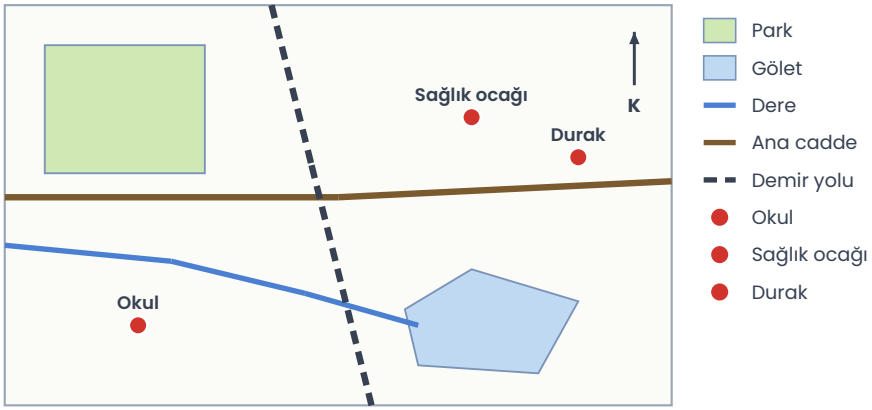

24 Bir haritada göller mavi alan, orman kırmızı alan, akarsular sarı çizgi ile gösterilmiş ve açıklama (lejant) eklenmemiştir. Bu haritanın en önemli eksikliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haritada sembol kullanılmıştır.
B) Göller alan olarak gösterilmiştir.
C) Harita renklidir.
D) Sembollerin anlamı açıklanmadığı için harita doğru okunamaz.
E) Akarsular çizgiyle gösterilmiştir.

25 1/50.000 ölçekli bir haritada A ve B köyleri arası 3 cm'dir. Bu köyler 1/25.000 ölçekli bir haritada gösterilirse aradaki uzunluk kaç cm olur?

A) 1,5 B) 3 C) 4,5 D) 6 E) 12

26 "Bir ilin sağlık kuruluşları haritası" için toplanan aşağıdaki verilerden hangisi haritada **alan** sembolüyle gösterilmeye en uygundur?

A) Hastanelerin konumları
B) Eczanelerin konumları
C) Her sağlık kuruluşunun hizmet verdiği bölgenin sınırları
D) Ambulans istasyonları
E) Hastanelere giden ana yollar

27 Bir haritada "Yerleşmelerin nüfus miktarları" gösterilmek istenmektedir. Aşağıdaki yöntemlerden hangisi en uygundur?

A) Tüm yerleşmeleri aynı büyüklükte noktayla göstermek
B) Nüfusa göre büyüklüğü değişen noktalar kullanmak
C) Yerleşmeleri çizgiyle birleştirmek
D) Nüfus bilgisini haritaya hiç eklememek
E) Yerleşmeleri yalnızca adlarıyla yazmak

28 Numaralı krokideki 4 numaralı unsurun bir akarsu olduğu bilinmektedir. Bu akarsuyla ilgili **mekânsal** ve **mekânsal olmayan** birer veri örneği yazınız.

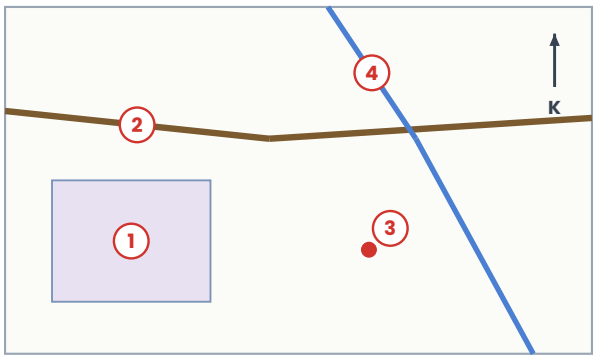

29 Aynı mahalle için hazırlanan iki haritadan birinde sokaklar ayrıntılı, diğerinde yalnızca ana yollar gösterilmiştir. Bu farkın nedeni aşağıdakilerden hangisi **olamaz**?

A) Haritaların farklı yarım kürelerde çizilmesi
B) Haritaların amaçlarının farklı olması
C) Haritaların ölçeklerinin farklı olması
D) Birinin genel ulaşım, diğerinin adres bulma amaçlı olması
E) Ayrıntı düzeyinin ölçeğe göre seçilmesi

30 Bir grup, okul çevresinin "güvenli yürüme yolları" haritasını hazırlıyor. Verileri sembollerine göre şöyle sınıflandırıyor:
I. Yaya geçitleri – nokta
II. Kaldırımlı sokaklar – çizgi
III. Okul bahçesi – çizgi
IV. Trafik ışıkları – nokta
Hangi sınıflandırma **yanlıştır**?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) Yalnız IV E) II ve III

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**